

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 653/2019
05.09.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ из ..., чији је пуномоћник Златко Видовић, адвокат из ..., против тужене ВВ, чији је пуномоћник Предраг Констатиновић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1233/16 од 21.12.2016.године, у седници већа одржаној 05.09.2019.године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 1233/16 од 21.12.2016.године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шиду П 1411/11 од 19.01.2016.године, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцима на име накнаде штете исплати износ од 5.703.522,05 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и захтев за накнаду трошкова парничног поступка. Обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 177.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1233/16 од 21.12.2016. године жалба тужилаца је одбијена и првостепене пресуда потврђена.

Против другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04 и 111/09), који се примењује на основу одредбе члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд налази да је ревизија тужилаца основана.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да су тужила и тужена дана 23.02.2009.године закључиле наменски уговор о кредиту за куповину основних средстава у износу од 5.102,05 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате уз камату по стопи од 1,95 % месечно на неотплаћени део главнице, са роком отплате 48 месеци и висине месечне рате од 166 евра. Кредит је исплаћен на рачун тужиле као корисника кредита отворен код тужене дана 23.09.2009.године. Све послове везане за уплате и измирење обавеза по овом кредиту је обављао тужилац, супруг тужене, кога је она овластила за то. Тужиоци имају регистровано газдинство чији је носилац тужила, а тужилац је члан пољопривредног газдинства. Тужиоци су првих годину дана отплате овог кредита повремено каснили са уплатама доспелих рата, али су та кашњења била од по неколико дана. Тужилац је долазио у пословне просторије тужене како би утврдио који тачно износ треба да се уплати, или би телефонски контактирао са ГГ, запосленом код тужене-кредитни службеник за пољопривредне кредите. Тужиоци су у овом периоду осим наведеног кредита код тужене имали четири кредита код ДД, и то три кредита за потребе пољопривредне производње и 1 кредит за куповину возила и три кредита код ЂЂ, укупно 8 кредита. У отплати кредита који су имали код ДД било је доцње у исплати која је од стране банке пријављивана Кредитном бироу, али доцња је била због погрешно обрачунате курсне разлике, те недовољне уплате на динарску партију. У току 2010.године, тужиоци су поднели захтев за одобрење још кредита и то инвестиционог кредита код банке ЕЕ и кредит је одобрен 01.06.2010.године. При уплати ануитета за јул 2010.године по предметном кредиту код тужене, која је доспела 01.07.2010.године, а уплаћена 06.07.2010.године, тужиоци су остали дужни банци 30,81 динар. Тужена припрему и слање података у Кредитни биро врши централизовано на нивоу банке, а подаци кредитном бироу се припремају и шаљу аутоматски и на то никакав утицај немају запослени из кредитних служби банке. У конкретном случају формирање података за Кредитни биро је завршено 31.08.2010.године, када су и послати подаци које је Кредитни биро евидентирао 01.09.2010.године. Тужиоци су у јуну месецу, након што им је одобрен инвестициони кредит код банке ЕЕ имали укупно 9 кредита. Како су због продаје 9 музних грла производили мање количине млека и због тога остваривали мање приходе, обратили су се туженој са захтевом за рефинансирање постојећих кредита новим кредитом. У том циљу је тужилац контактирао са запосленом код тужене ГГ, која је поступајући по овом захтеву извршила финансијски мониторинг, односно сву анализу потребну за добијање овог кредита и из тог разлога је била у домаћинству тужилаца ради утврђивања њихове кредитне способности. Тужиоцима понуђени услови за добијање кредита од стране тужене нису одговарали, па се тужилац обратио банци ЕЕ од које је добио повољнију понуду, о чему је обавестио запослене код тужене ГГ, предлажући да му тужена с обзиром на дугорочну сарадњу одобри кредит под истим условима, што од стране тужене није прихваћено. Из тог разлога су тужиоци прихватили услове које им је понудила банка ЕЕ. Банка ЕЕ је у циљу одлучивања о кредитном захтеву, извршила анализу кредитне способности тужилаца, односно пољопривредног газдинства. Иако је ово газдинство у време подношења захтева испуњавало услове у погледу старосне границе, величине земљишног поседа, дужине бављења пољопривредом, кредитна служба банке ЕЕ је одбила захтев из разлоге доцње у извештају Кредитног бироа, јер је у бироу била евидентирана доцња у последњих 60 дана у износу од 19.000,00 динара, као и због лоше кредитне историје као

индикатора могућих проблема у будућој отплати кредита, с обзиром на то да су у Кредитном бироу биле евидентиране и доцње у малим износима, али за сваки кредит који су тужиоци имали у прошлости. Након што је одбијен захтев тужилаца за одобрење кредита код банке ЕЕ, тужилац је извршио проверу код банака код којих су имали кредите, како би утврдио која банка је извршила пријаву Кредитном бироу због кашњења у исплати. Након што је дошао до сазнања да је тужена извршила пријаву дана 01.09.2010.године, тужилац се обратио туженој 09.12.2010.године са захтевом за исправку ове пријаве. Тада је тужиоцу предочено на који начин и из којих разлога је извршена пријава кашњења и понуђено му је да нови извод са подацима уплата достави банци ЕЕ, што је он и учинио, а како иста то није прихватила, поново се обратио туженој, након чега је извршена исправка извода Кредитног бироа према ком извештају више није било кашњења у исплати. Тужилац се поново обратио банци ЕЕ, али његов захтев је одбијен, с обзиром на то да је био крај године и банка више није прихватала захтеве пољопривредних газдинстава за одобрење кредита. Дана 03.01.2011.године, тужилац се обратио туженој са захтевом да им се као вид компезације штете до које је довела оваква пријава кредитном бироу, а због чега им није био одобрен кредит код банке ЕЕ, одобри репрограм и додељивање новог кредита под условима који су им понуђени код банке ЕЕ. Тужена је доставила одговор тужиоцу у коме је наведено да је банка у свему поступала у складу са пословном политиком банке и тужиоци су позвани уколико су и даље заинтересовани за репрограм кредита који имају код тужене поднесу захтев за репрограм у Филијали Тужиоци су поднели захтев, али су одбијени, јер не испуњавају услов за кредит из разлога што нису имали музних крава, а које су тужиоци до тада продали ради плаћања закупнине за земљиште које су обрађивали и доспеле рате код банке ЕЕ по кредиту од 01.06.2010.године, а већ су и до тада пословали са 50% мањом производњом млека, с обзиром на то да су у јуну 2010.године продали 9 музних грла.

На основу тако утврђених чињеница, првостепени суд је закључио да тужиоци у току поступка нису доказали да им је штета проузрокована штетном радњом запосленог код тужене банке, односно да постоји узрочно последична веза између радњи везаних за достављање информације о доцњи у исплати кредита Кредитном бироу и штете настале услед одбијања захтева тужилаца за одобрење кредита код друге банке. Првостепени суд је тужбени захтев тужилаца за накнаду штете одбио применом одредбе члана 170, члана 154. и члана 155. Закона о облигационим односима.

Против првостепене пресуде тужиоци су изјавили жалбу због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. За сваку од ових повреда дали су образложене разлоге и посебно нагласили да је предмет њихове тужбе и тужбеног захтева накнада материјалне штете коју су они претрпели због незаконитог, неморалног и непрофесионалног поступања овлашћених радника тужене, односно да је тужена банка извршила лажно пријављивање непостојећег кашњења у отплати рате кредита Кредитном бироу.

Одлучујући о жалби тужилаца другостепени суд је одбио њихову жалбу и потврдио првостепену пресуду. У образложењу другостепене одлуке је наведено

да у току првостепеног поступка није учињена битна повреда из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, да нису основани жалбени наводи да је првостепени суд погрешно утврдио чињенично стање и извршио погрешну оцену доказа, те је прихватио наводе првостепеног суда у погледу примене материјалног права. Другостепени суд је применом одредбе члана 170, члана 154. став 1. Закона о облигационим односима закључио да је правилан став првостепеног суда да тужиоци у току поступка нису доказали да им је штета проузрокована радњом запослене код тужене, односно да постоји узрочно последична веза између радњи везаних за достављање информације о доцњи у исплатама кредита Кредитном бироу и штете настале услед одбијања захтева тужилаца за одобрење друге банке.

Основано у ревизији тужилаца се истиче да је другостепени суд одлучујући о њиховој жалби учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП.

Тужиоци су против првостепене пресуде изјавили жалбу и у жалби аргументовано навели разлоге зашто и из којих разлога побијају првостепену пресуду. У жалби су се позвали на битну повреду одредаба поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП.

Одредбом члана 382. став 1. ЗПП је прописано да у образложењу пресуде, односно решења другостепени суд треба да оцени жалбене наводе од значаја и да наведе разлоге које је узео у обзир по службеној дужности.

Недостаци писане израђене пресуде у парничном поступку прописани су чланом 361. став 2. тачка 12. ЗПП и односе се на изреку или образложење одлуке. Битна повреда из наведеног члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП увек постоји када, пресуда има недостатака због којих се не може испитати, нарочито ако је изрека пресуде неразумљива, ако противречи сама себи или разлозима пресуде, или ако пресуда нема уопште разлога, или у њој нису наведени разлози о битним чињеницама, или су ти разлози нејасни или противречни, или ако о битним чињеницама постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа, записника о исказима датим у поступку и самих тих исправа или записника или изведеним доказима.

Из наведене одредбе, а имајући у виду и праксу Европског суда за људска права, странка која је изјавила жалбу има право на образложену одлуку (одлука Европског суда за људска права у предмету Ruiz Torija против Шпаније од 09.12.1994.године). Обавеза образложења судске одлуке, међутим не значи да се у одлуци морају дати детаљни одговори на све изнете аргументе, али треба нагласити да повреда постоји и ако у образложењу нису са довољном прецизношћу наведени разлози на којима се одлука заснива, а што значи да образложење другостепене одлуке мора дати оцену жалбених навода, посебно оних који се односе на недостатак разлога или супротно тврђење о значају одређених чињеница од првостепеног суда.

Другостепени суд није поступио на изложни начин и није оценио жалбене наводе који су релевантни за одлучивање о тужбеном захтеву тужилаца за

накнаду материјалне штете, па је на тај начин учинио битну повреду из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, а на коју указују и у ревизији тужиоци.

Због изостанка другостепеног суда да образложи своју одлуку и цени жалбене наводе, није се могла испитати правилност одлуке другостепеног суда о примени материјалног права, а посебно правилност закључка другостепеног суда да тужиоци у току поступка нису доказали да им је штета проузрокована радњом запослене код тужене, односно да постоји узрочно последична веза између радњи везаних за достављање информације о доцњи у исплатама кредита Кредитном бироу и штете настале услед одбијања захтева тужилаца за одобрење друге банке.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 406. став 1. ЗПП укинуо другостепену пресуду и предмет вратио другостепеном суду да поново одлучи о жалби тужилаца.

У поновно поступку одлучујући о жалби тужилаца другостепени суд ће образложити своју одлуку, како је то наведено у ревизијској одлуци и донети правилну и закониту одлуку.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**